

È la Svizra propi la cucagna per las «rotschas d'asilants»?

Dumandar asil en in'ambassada pon be fugitivs bain organisads

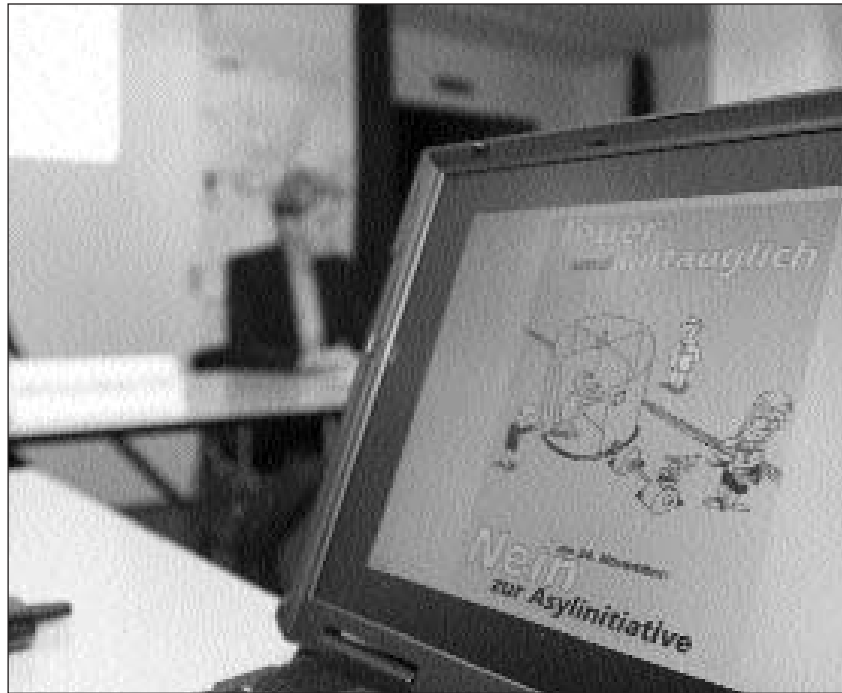
DA CLAUDIA CADRUVI / ANR

■ «La Svizra n'è betg la cucagna per quels che dumondan asil», di Ursina Stgier. Ella cusseglia requirents d'asil a Basilea. «Els vegnan tar nus perquai ch'ils cuntribandists stgargian or els qua.» Dad ir insanu'uter fiss memia char. Daners han ils pli paucs. Stgier è cunter l'iniziativa d'asil che vegn en votaziun ils 24 da november. Il patratg da basa dals iniziants è tenor ella betg gist: La Svizra n'è betg uschè attractiva per asilants. Intgins fugitivs che arrivon en Svizra, han insomma betg idea en tge pajais ch'els èn sa tschentads. Els vegnan simplamain manads natiers da cuntribandists.

Ursina Stgier po mintgatant observar co ch'ina camiunetta plain fugitivs vegn puspè «stgargiada» or en il cuntorn dal center d'accoglientscha a Basilea. «Quella glied na sa savens betg nua ch'ella è.» Ils cuntribandists han simplamain manà els fin qua. Per ir vivant n'avessan ils fugitivs savens betg avunda daners.

Paucs han schanzas tar l'ambassada

Fugitivs duain – empè da vegnir qua – dumandar asil en in'ambassada svizra. Questa proposta dals iniziants valtescha Stgier sco illusorica. La pussaivladad existia teoreticamain. Ma la pratica vesia or auter: Ina persuna perseguitada na possia betg simplamain ir en ina ambassada a dumandar asil. Anc sche quai giess, stuess ella spitgar in temp sin la resposta. L'ambassada na po dentant betg proteger in carstgaun perseguità. E campar na dastga il fugitiv er

Il scumond da lavur per asilants saja la pli gronda tgutgaria che l'iniziativa pretendia.

betg en l'ambassada. Ordaifer l'ambassada è el en privel.

I dettia segir singuls cas che funcziunan tenor quest sistem, p. ex. Curds da la Turchia. I saja dentant be singuls fugitivs che possedian in advocat per dretgs umans che s'occupeschia dad els. L'avocat giaja en l'ambassada svizra e fetschia la dumonda. Il fugitiv sez possia restar en ses zup. Ins stoppia era tegnair quint che las ambassadas hajan in'otra incumbensa e na sajan betg drizzadas en per tractar dumondas d'asil.

Scumond da lavur fa mitschafadias
Il scumond da lavur per asilants saja la

pli gronda tgutgaria che l'iniziativa pretendia. Cur che la confederaziun ed ils chantuns hajan dà la lubientscha da lavurar als asilants temporars, hajan els calculà fin e manidel. Ins haja constatà ch'i vegnia pli bunmartgà, sche ils asilants dastgian lavurar. Er ils problems dals asilants cun depressiuns e malsognas sa sminueschian tras la lavur. Plinavant sajan ils asilants che hajan occupaziuns davent da la via, nua ch'els pon far nagut auter che star enturn e nua ch'ils passants indigens sa videntian cun ils «mitschafadias».

La teoria cun il stadi terz
Sch'il pievel schess «gea» a l'iniziativa,

stuessan tut ils requirents d'asil che vegnan en Svizra vegnir refusads

Ina reglamentaziun dal stadi terz existia gia uss e vegnia er applitgada: Sch'in requirent haja passentà pli che ventg dis, p. ex. en Germania, lura na dastgia el betg pli tschantar la dumonda d'admissiun en Svizra. El vegnia tramess enavos en Germania. I saja pussaivel ch'era la Germania tramettia enavos il requirent, perquai ch'el haja

passentà plirs dis en Svizra. Sin questa moda hajan ins era gia stuschà tschintg giadas vi e nà in requirent. Fin ch'ina vart haja gi avunda ed haja acceptà la dumonda d'admissiun dal requirent.

Il probelm cun il principi dal stadi terz saja oravant tut l'execziun. Cun la Germania funcziuneschia quai bain, di Stgier. Lezza sa tegnia a las cunvegns.

Stgier è la suletta Svizra dal team

Ursina Stgier è la coordinatura tar la Tgira ecumena per requirents d'asil a Basilea. La tgira ecumena cusseglia ils fugitivs. Las baselgias finanzieschan il servetsch. El vegn purschi directamain en ils centers d'accoglientscha da fugitivs. Stgier di: «Ils requirents han per gronda part nagina idea tge che capita. Sch'els arrivon en il center, crain els ch'els sajan a mitsch. Els na realisechan betg ch'i cumenza immediat in procedura legala che decida, sch'els pon restar en Svizra.» Perquai cusseglia la tgira ecumena ils fugitivs. Dad ina vart porscha ella agid psicosocial, p. ex. sch'els han pers in parent u in uffant durant la fugia. Da l'otra vart declera ella als requirents, co che l'interrogaziun funcziuna. «Ils requirents ston defender sasez en ina procedura giuridica. Quai ston ins far cler ad els.»

La cussegliaziun è sa chapescha voluntaria e betg tuts requirents sa drizzan a la tgira ecumena. Lezza ha in team internaziunal. La glied dal

Ursina Stgier

MAD

team po translatar ed intermediar en pliras linguas e dialects. Stgier è la suletta Svizra dal team. Ella è burgaisa da Riom-Parsonz. Creschida si è ella dentant a Basilea. Perquai na discurra ella betg rumantsch. Persuenter discurra ella bleras autras linguas e chapescha dialects fitg exotics.